Ч. 259 (12.625). Львів, четвер 20. листопада 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічне 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

11 Число Українського і Білоруського Виборчого Бльоку 11

Перед виборами до сенату.

Львів, 18. листопада 1930.

Вибори до сенату рахуються лекшими, як вибори до сойму. Вони є лише повторенням соймових виборів і тому й про вислід сенатських виборів судять на підставі висліду соймових виборів. Є це зовсім правильне і зрозуміле розумування, але — в нормальних умовинах і серед свідомого та зрілого громадянства. До сенату голосують ті самі виборці, що й до сойму лише з тою ріжницею, що відпадають молодші виборці від 21 до 29 року життя. Колиб навіть зважити, що молодші виборці голосують частіше на листи лівіші, а старші, більше консервативні, голосують на правіші листи, то й так це відхилення буває невелике і не впливає так дуже на ріжницю вислідів соймових і сенатських виборів.

Серед менше свідомого й менше зрілого громадянства грає значну ролю ще й перемога або програна одної чи другої виборчої ґрупи при соймових виборах. Богато сенатських виборців бентежиться програною тої листи, на яку голосували, і приєднуються нерідко до переможеної виборчої ґрупи, або стримуються від голосування, що є рівнозначне з підмогою для переможеної ґрупи.

Саме тепер ми є перед виборами до сенату. Не хочемо передбачувати висліду тих виборів, але мусимо зясувати собі наше становище до них. Тут-же мусимо ствердити, що при наших теперішніх виборах до сенату не може бути мови про те, що вони у висліді мають бути подібні до соймових виборів. Вистане сказати, що соймові вибори відбувались у нас не лише в ненормальних, але в особливих умовинах. Чи повірить хто з нас, що в нашому краю так нараз зросли симпатії до одинки, що наш нарід віддав їй по декотрих округах аж по три свої українські мандати з 1928-го року? Або чи найдеться між нами хтось такий наївний, що повірив би, що в станиславівській, гірській окрузі, до того при поганій погоді, голосувало близько 100 відсотків виборців? Ясно, що ні, і тому можемо сміло твердити, що соймові вибори не є відбиткою настроїв українських народніх мас. Колиб сенатські вибори мали такий самий вислід, то й вони не булиб виявом волі наших виборців.

Можна ще говорити про вплив перемоги одинки при соймових виборах. Але й тут можемо з цілою певністю ствердити, що наші народні маси тою перемогою не захоплюються. Що найбільше можуть почуватися безрадними і пригнобленими. Таким чином вибори до сенату можуть дати зовсім інший вислід, як вибори до сойму, а нашим обовязком довести до того, щоби так було направду.

Ми вже сказали в попередньому числі, що з огляду на незвичайно важкі умовини, серед яких відбувались соймові вибори, навіть при страті наших мандатів з 1928-го року ми виграли вибори. Очевидно — є між нами й такі, які твердять, що ми вибори програли. Вільно й так думати, та проте, якби там не було, ми мусимо собі тепер поставити завдання — беззастережно виграти сенатські вибори. Себто мусимо вибрати принайменше стільки сенаторів, як у 1928-ому році. Це не є безнадійна справа і при добрій та сильній волі це нам безумовно може вдатися. Найважніше — не легковажити собі сенатських виборів.

Вислід сенатських виборів залежатиме не від висліду чи якоїнебудь оцінки соймових виборів, лише від того, як ми поставимось до тих виборів. Тут *ми мусимо в першу чергу вповні використати досвід із соймових виборів*. Цей досвід каже нам ось що: 1) *В кожній обводовій комісії мусить обовязково й без перерви сидіти наш муж довіря. 2) В кожній окружній комісії підчас напливу справоздань з обводів мусить без перерви сидіти наш повновласник листи або його заступник.* Коли до того будуть у пору і всюди роздані картки до голосування і допильнована активність наших виборців, то сенатські вибори не будуть подібні до соймових, а їх вислід буде для нас беззастережною перемогою

Факти і висновки.

Після соймових виборів.

У громадсько-політичному життї не можна довго спинюватися над пройденими етапами. Підсумки того, що сталося, потрібні не як тема для довгих деліберацій, а як вказівка для дальших напрямних і джерело — нової енерґії. Усі міркування на тему вчорашнього дня можуть бути записувані лише „на марґінесі“: їх можна висловлювати лише в поході вже до дальшої мети, і то лише настільки коротко, щоби не забирали часу ані не відвертали надто богато уваги від отої нової цілі. Сути речі ці міркування чейже вже не змінять: факти залишаться фактами, без огляду на освітлення, в якому вони виступають. І тому й нині, після соймових виборів, треба спішитися із підсумками, зі ствердженням найважніших фактів, і відразу збиратися в дальшу дорогу, не оглядаючись довго назад себе.

Ті підсумки будуть двоякого роду: так мовити морального і матеріяльного характеру. До першої катеґорії належить ствердження, що український політичний провід буде надалі мати за собою в буквальному розумінні міліонові маси свідомих громадян. Не маємо ще подрібних циферних вислідів голосування у всіх поодиноких округах та їхніх обводах, але вже ті, якими розпоряджаємо, свідчать про такий високий рівень національної свідомости українських селянських мас і їх громадської зрілости, що можемо бути справді горді та зі спожалінням глядіти на слабодухів, що висували в останньому часі по кутках ріжні „сумніви“ на тему виборів. Ось конкретний приклад на тернопільській та золочівській округах. Відомо, які події розіґрались на терені цих округ в передвиборчих тижнях та в яких вони умовинах залишалися аж до дня голосування. Відомо, що в цих округах майже в останній хвилині прийшлося скреслити чолових кандидатів, яких позбавлено волі та унеможливлено кандидувати (б. пос. Целевич, намічений чоловим кандидатом у золочівській окрузі, найшовся в Берестї й годі було добути від нього згоду на кандидування, арештованому зновуж о. прал. Куницькому в останній хвилині заборонила кандидувати духовна влада). Відомо нам, що до численних громад цих округ не дійшли навіть виборчі карточки, не кажучи вже про якунебудь найменшу аґітаційну роботу! І всеж — тернопільська округа дала в неділю 120.712 голосів на „11-ку“ (в 1928 р., при толішньому великому аґітаційному апараті й зовсім інших умовинах, на „18-ку“ і „22-ку“ впало разом 176.755 гол.), а золочівська 119.054 (зам. 122.937 з 1928). У львівській окрузі, *де стан посідання залишився той самісінький* (3 мандати) і де два, перші чолові кандидати находяться у вязниці, а третій далеко у варшавському воєвідстві — виявилося ще могутніше почуття зрілости й солідарности; у самбірській окрузі всі три перші кандидати віддавна у вязниці — все таки здобуто там два мандати; зі Станиславівщини доходили до нас просто фантастичні вісти, однак остаточно офіц. дані кажуть, що й там впало 114.341 голосів на „11-ку“, себто всього на 15.718 гол. менше, ніж у 1928 р. У Стрийщині, де ми втратили 2 мандати, „11-ка“ зібрала таки 85.617 голосів (зам. 106.271). Про Львів ми вже згадували вчора: замість 9.617 голосів з 1928 року, українська національна листа дістала тепер 10.997 голосів! Коли взяти під увагу ці числа й усе те, що знаємо про цьогорічні вибори, то бачимо ясно, що нововибрана українська парлям. репрезентація надалі не є репрезентацією „партій“, лише — народу. Колиж пригадаємо, що в деяких центральних і західно-польських округах на здобуття мандату потрібно було кілька тисяч голосів а у наших східно-галицьких кількадесять тисяч, тоді й якість українського мандату представиться у правдивому світлі.

Всі ці й чимало інших подібних моментів вказують яскраво, що чисельна втрата, з якою ми з цих виборів виходимо, має значіння втрати виключно циферної, себто — так мовити — „матеріяльної“, а в ніякому разі моральної. Морально ми вийшли з цих виборів сильніше: ми показали цілому світові, що при виарештованих кандидатах, при запечатаному центральному виборчому льокалі, при сконфіскованих виборчих гаслах і єдиній загальній виборчій летючці, без

одної барвистої афіші, без ніякого апарату, без одного десятка агітаторів, після тижнів т. зв. пацифікаційної акції і при всьому розгоні виборчої акції урядової листи, — сотки тисяч українських виборців пішли з власного почину віддати голос на „зачумлену“ рідну листу!

Це ствердження найважніше й найбільш суттєве. З цього факту випливає теж перший найважніший висновок для будучої діяльности української парляментарної репрезентації: тримати дальше найтісніший звязок з народом, який не тратить довіря до свого проводу навіть при деяких недостачах і помилках цього останнього, як довго нарід переконаний в ідейності проводу, його політичному розумі і щирості зусиль над поправою народньої долі.

Але поруч з цими висновками т. м. моральної натури, останні вибори кажуть ствердити деякі факти натури матеріяльної і з них теж виснувати відповідну науку для будучої практичної роботи.

Про це кілька слів завтра.

„Копальня мандатів“.

„Побіда“ одинки на українських і білоруських землях.

Варшавський кореспондент „Веку Нового“, пишучи напередодні виборів про виборчі перспективи на підставі варшавських розмов і тамошніх інформацій, не претендуючи зрештою на особисте знання краєвого терену, написав м. і. такі пророчі слова: „Східні воєвідства стануть і цим разом правдивою копальнею мандатів для ББ“. Так і сталося. „Одинка“ була єдиною листою, яка виступила в усіх 64-ох виборчих округах на цілому просторі польської держави. В усіх тих 64-ох округах здобула „1“ — разом 203 мандати. Але з того числа аж *86 мандатів „одинки“ припадає на 17 східних, білоруських і українських округ*, а на решту 47 округ — всього 117 мандатів! Зпоміж 64-ох виборчих округ лише одна чисто-польська округа ч. 44 (Новий Санч, де статистика з 1921 р. виказала 92,9 проц. польського населення) дала „одинці“ „безконкуренційну“ побіду — всіх 6 мандатів. Зате *всі до одного мандати загорнула „одинка“ аж в 6-ти округах*, в яких польське населення, згідно зі статистикою з 1921 р., хитається поміж 11 проц. (Кремінець) та 63.8 проц. (Ліда). Ось ці округи: 56. окр. Ковель (17 проц. поляків) — 5 мандатів, 58. окр. Кремінець (11 проц. пол.) 5 мандатів; 59. окр. Берестє (28.5 проц. пол.) — 5 манд.; 60 окр. Пінськ (15.7 проц. пол.) — 5 манд.; 61. окр. Новгородок (39.2 проц. пол.) — 6 манд.; 62. окр. Ліда (63.7 проц. пол.) — 7 манд. і 64 окр. Свенцяни (51.7 проц. пол.) 6 манд. До того у 7-ох східно-галицьких округах на 54 манд. „одинка“ взяла 33 мандати: решта припала українцям (18), „центролівові“ (1) і жидам (2). У цих шости східно-галицьких округах відсоток польського населення хитається поміж 21.2 проц. (Станиславів) та 45.7 проц. (Тернопіль). Це не перешкоджає, як видимо, що польська урядова „одинка“ здобула в однім станиславівській окрузі з 21 проц. польського населення аж 5 мандатів проти 3-ох українських, а в Тернопільщині з 45.7 проц. поляків аж 7 мандатів проти 3 українських!

Про що все це свідчить? Ано, видно про ніщо інше, як лише про таке найповніше задовольнення усіх потреб і бажань українського та білоруського населення, що воно воліє в цілости, на 100 проц. або у величезній своїй більшості заявлятися за польською урядовою листою, ніж голосувати на свою рідну, національну... Та ще й хіба свідчить воно про захоплення представниками „руского“ населення на листах ББ: у Самбірщині комісаря Михайла Бачинського і Золочівщині „душпастиря“ о. Яворського.

На Волині всі лавою пішли за Петьою Певним, Богуславським і Сегедою, а на Поліссі і в білоруських округах люди зовсім від власних національних лист „відмовилися“...

Так представляється „копальня мандатів“ у світлі цифр і національної статистики.

Життя не знає зупинок!...

Під цим заголовком була в „Ділі“ ч. 250 поміщена передова стаття, з якої цензура викреслила два більші уступи. Окружний суд у Львові на засіданні з 14. листопада зніс згадану конфіскату, тому передаємо нині дотичні уступи повнотою. — **Ред.**

„Українське життя у Польщі зазнало безумовно сильного потрясення, якому ще не видно кінця. Після кількатижневих подій у краю, які торкнулися головно селян та низових культурних й господарських установ, прийшла черга на — так мовити — верхи громадянства. Найшлися у вязниці національно-політичні провідники, а кожний день може принести нові болючі несподіванки. Це правда — нинішні події не належать до категорії звичайних прикрих дрібниць буденного дня. Вони поважніші, глибші, болючіші. Але теж нинішні події не є знову такою страшною трагедією, яка поклала хрест на українському житті і домагається лише некрольоґів та чорних обгорток! Останні тижні коштували нас зовсім неждано великі жертви, — найближчі може реєстр їх ще значно збільшать. Але все це ще не значить, що ми маємо зодягнути жалобу і виконувати похоронний церемоніял пра-предків: сипати попіл на голову, віддаватися покуті та серед голосіння дерти на собі одяг. Поки ще живемо — а є нас забагато, аби всі відразу перенеслися на той світ — будемо жити життям живих, і просимо не зараховувати ще нас до народу мертвяків.

„Сталося велике нещастя. Нарід навістило горе. Найгірша річ у тому, що бродимо у пітьмі, бо не знаємо „защо і пощо“. Але здоровий розум каже, що саме в такій ситуації треба зберігти притомність ума, треба напружити всі свої змисли, треба зібрати всю енерґію. Тимчасом шановний громадянин радить нам перенестися над ріки вавилонські, сісти і плакати. Ми не є приклонниками теорії, що висидіти можна щось більше, як синці на одній частині тіла, та що сльози є добрим джерелом енерґії. Нам здається, що першою передумовою для успішного перетрівання нинішнього часу, є **не стримувати штучно того невгамовного бігу національного життя, якого ніхто ззовні стримати не в силі.** Це не пуста фраза. Це правда, яку знає кожний школяр, що прочитав малий підручник української історії. Скільки то вже український нарід пережив потрясень та хто їх вже не спричиняв! Та найгіршими бували завжди ті, які були спричинені власними руками: власною безрадністю, розсіянням, отаманщиною, безголовям і неробством“.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З 20. ЛИСТОПАДА 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ. 62)

МАЦІЦЬКИЙ.

ПОВІСТЬ.

По дорозі Якимцьо повчав мене про ріжні справи.

— А пиши часто. Всі рецензії про твою книжку, пересилай мені, головно статтю Пляніша, я наклею їх у гарно оправлений зшиток. Це буде золота книга родини Ейсетів... А не забудь, що у вівторок приходить прачка... Нехай тебе слава не засліпить, нема ніякого сумніву, що будеш мати великий успіх, а успіх у Парижі, річ небезпечна. Добре бодай, що Камілля буде берегти тебе перед спокусами. Та найважніша річ, не забудь ходити туди часто, щоби чорні очі не занадто плакали.

Саме тоді переїздили ми побіч Ботанічного саду. Якимцьо почав сміятися.

— Чи ти пригадав собі, як чотири чи пять місяців тому, ми провели тут ніч? Ах, яка велика ріжниця між тим Данильцем з того часу і нинішним?... За тих чотири місяці ти зробив великий поступ!...

Мій добрий Якимцьо поважно вірив у мій поступ, а я також був у ньому переконаний. Ми приїхали на залізницю. Маркіз уже ждав на нас. Я побачив вже здалека маленького чоловічка з головою їжака, як підстрибував по почекальні.

— Швидше, швидше! — кликав Якимцьо Узяв мою голову у свої обійми, поцілував мене в усіх сил три чи чотири рази і побіг до свого мучителя.

Дивний настрій найшов на мене, коли він покинув мене. Мені видалось, що я ще менший, слабший, ще більше дитинячий, так, немов би мій брат забрав із собою усю кров із моїх костей, мою силу, мою відвагу та половину мого росту. Я лякався юрби, що окружала мене. Я знову став Маціцьким...

Надходила ніч. Маціцький поволі якнайдовшою дорогою, через опустілі бульвари вертався до своєї дзвіниці. Страшенно сумно було йому на саму думку, що на нього жде порожня кімната. Волів би був лишитися на дворі аж до ранку. Та треба було вертатися. Сторож відчиняючи йому браму, кинув оклик:

— Пане Ейсет, тут лист до вас!

Був це маленький білетик, маніжливий, наперфумований, з жіночим почерком, хитрішим, ніж почерк „чорних очей“. Від кого би це могло бути? Нервово розірвав коперту і прочитав на сходах, при світлі газової лямпи:

Високоповажаний Пане Сусіде!

Від учора лежить на моїм столі „Пасторальна Комедія“, але досі нема на ній присвяти, буде мені дуже приємно, коли ви покладете її на книжці нині вечір за склянкою чаю... Так собі по товариськи, як поміж артистами.

Ірма Борель.

А в низу було підписане:

„Дама з І-го поверха“.

Дама з першого поверха? Аж дрож перейшла по його тілі, коли прочитав цей підпис. Він побачив її у своїй уяві такою, як бачив її одного ранку, коли сходила по сходах в оксамитнім серпанку, гарна, горда, приваблива, з білою близною над кутиками губ. І коли подумав, що така жінка купила його книжку, його серце почало живіше стукати з гордощів.

Стояв так хвилину на сходах з листом у руці, не знаючи, чи має піти до себе, чи затриматися на першім поверсі. Аж нараз пригадалися йому слова Якимця: „Щоби чорні очі не занадто плакали. Якийсь дивний голос казав йому, що коли піде до дами на І-ім поверсі, тоді чорні очі заллються слізми, а Якимцеві буде дуже прикро. Поклав рішуче лист у кишеню і сказав собі:

— Не піду!

X.

Ірма Борель.

Відчинила йому Біла Зозуля.

Бо чи треба вам казати, що пять хвилин пізніше, після постанови, що не піде туди, Маціцький в своїй порожнечі, таки задзвонив до дверей Ірми Борель. Страшна муринка побачивши його усміхнулася як людоїд у добрім гуморі і своєю чорною, лисніючою рукою показала: „прошу!“

Перейшли два чи три покої з багатою обстановкою і затрималися перед таємними дверцятами, за якими чути було притишені обивкою горляні крики, зітхання, докори і нервовий сміх. Муринка застукала і не дожидаючи відповіди ввела туди Маціцького.

По пишнім будуарі, викладенім фіялково-рожевими тапетами і залитім струмінями світла, Ірма Борель похожала сама і деклямувала. Мала на собі широкий блакитний пенюар з ґіпюрою, що вкривав її хмаринкою. Зпоза одного рукава виринала срібно-біла рука, відкрита аж до пліч і вимахувала перламутровим розрізувачем, наче кінжалом. Друга рука, що пропадала в ґіпюрі, тримала відчинену книжку...

Маціцький станув осліплений. Ніколи ще дама з І-го поверха не видалася йому такою гарною. Перш усього: вона не була така бліда, як при першій зустрічі; навпаки була свіжа та рожева, а цей рожевий колір був дискретний і нагадував миґдаловий квіт. Маленька біла близна над устами ще побіліла. А волосся, яке побачив тепер уперше, придавало їй ще більше краси. Лагодило те, що на її обличчі було за багато із холодних гордощів. Вона мала ясне волосся з попелястим відтінком, наче пудра, що вповивало ніжно її голову як золотистий серпанок на небі.

(Продовження буде.)

Вибори в Америці.

Перемога демократів і „мокрих".

Вибори майже у всіх стейтах Злучених Держав принесли багато сподіваних вислідів, а трохи й несподіваних. Наприклад публика сподівалась перемоги мокрих, але не демократів. А вийшло таке, що не тільки перемогли мокрі і республиканці і демократи, але ще й демократи загалом в державі добули значну перемогу.

В Пенсилвенії вийшов ґовернором сухий Пиншо, але не тому, що він сухий, тільки тому, що Пенсилвенія республиканська і він републиканець. Його більшість дуже непомітна, а Филаделфію стратив цілу. Сенатором в Пенсилвенії вибраний Джеймс Дж. Дейвис.

В стейті Ню Йорк добув велику перемогу теперішний ґовернор Френклин Д. Розвелт, демократ і мокрий.

В Іллиной програла при виборі сенатора Рут Ганна Мек Кормик, тому, що суха, а вийшов мокрий демократ Гемилтон Луис.

В Ню Джерзи добув велику перемогу при виборі сенатора мокрий републиканець Двайт В. Марров.

Впав теж сухий демократ, ворог католиків, Том Гефлин, при виборі сенатора в Алабамі.

Впав приятель Куліджа, бувший сенатор Виліям М. Батлер, в Мессечусетс, а вийшов сенатором мокрий демократ Маркус А. Кулидж.

Демократи побідили ще в інших стейтах, а було це тому, що вони мокрі, а також був це протест проти републиканського „добробуту", який виявився в безробітті.

Републиканці бояться, що стратять перевагу в Конґресі у Вашинґтоні та що „мокрість" демократів може дати їм перевагу в 1932 році у президентських виборах.

ВИБОРЧІ ГАЛЮЦИНАЦІЇ.

В сам день виборів, себто в неділю 16. ц. м., львівське „Слово Польске" принесло неабияку виборчу сензацію: *„Українські сепаратисти голосують на 4-ку!"* Ця звістка така пікантна й служить таким чудовим прикладом, які то дивоглядні галюцинації може викликати надто висока гарячка людців, які „роблять у виборах", що варта її навести в цілости. Ось цей „шедевр" доброї газетної інформації, політичного змислу та взіркового стилю:

„В яких заплутаних завулках найшлося партійництво, яке у пароксизмі гарячки шукає собі підтримки, без огляду на сторону, від якої ця підтримка походила би, про це свідчить останній виступ ендецького „Львівського Курєра Поранного".

Бачучи, що на тиждень перед виборами ендецькі кадри починають розсипуватися, „Льв. Кур. Пор." почав кокетувати українських сепаратистів, гадаючи, що з тої сторони найде якусь підмогу. Ця калькуляція мала теж шанси успіху. В минулу пятницю серед „українців" („Слово Польске" послідовно деякі нації бере у „лапки" — прим. Ред.) з табору УНДО і УВО (!!) повстав нараз сумнів, чи на листу ч. 11 „Українського і Білоруського Бльоку" вдасться зібрати у Львові стільки голосів, щоби здобути мандат.

Надійшла теж звістка, що мужі довіря „українського" бльоку відхрещуються щораз більше від виконування своїх обовязків і виломлюються зпід дисципліни, встановленої відомим сепаратистом о. Іваном Туркевичем, членом окружної виборчої комісії (о. І. Туркевич повинен подякувати за признання і компліменг — прим. Ред.). Тому орган УНДО „Діло" (дивуємося ще, чому в цьому місці редактор „Сл. П." забув додати, що „Діло" є „органом УВО" і не дочіпив ще кілька рекомендацій — прим. Ред.) в числі з 16. листопада бє на алярм, апелюючи до мужів довіря, щоби не плямили себе пятном трусости і рабства і виконали наложений на них обовязок. Отже констернація була повна.

В часі пятницевих нарад появилися теж погляди, які найшли сильний відгук в „українських" колах, щоби оминути компромітацію та завернути геть листу ч. 11. Поважна частина „українців" дораджувала, щоби голоси зверненої 11-ки кинути на листу ч. 4, яка у передвиборчому періоді відноситься прихильно до сепаратистичного руху, а навіть у своїм органі „Льв. Курєр Пор.", боронючи в останніх днях „українців", атакувала уряд у спосіб, який носив знамена державної зради. Таким робом партійництво зпід знаку „4-ки" до ґрунту компромітується в опінії польського Львова, здобуваючи голоси українських сепаратистів".

З цілої тої довгенької балаканини одно лише є правда, а саме, що „Діло" накликувало мужів довіря до виконання свого обовязку. Однак про „повну констернацію" Українського Виборчого Комітету у Львові та „Діла" свідчать найкраще — вислідн виборів: *без шости 11.000* голосів на українську листу і факт, що *на 120 обводових комісій у м. Львові лише до одної комісії не явився призначений туди муж довіря листи ч. 11*, а в 119 обводах вони цілісинький день засідали й чесно виконували свій обовязок! Ясно, що наш поклик не був висловом „паніки" чи „констернації", лише був звичайною передвиборчою пригадкою. Очевидно, що українці чудово здавали собі справу, що в нинішніх умовинах, при масовому невписуванні їх до виборчих списків і при недостаточній ще орґанізації укр. львівського пролетаріяту, вони при цих виборах мандату у Львові здобути не зможуть. Тому вони не полювали на мандат, а хотіли лише заманіфестувати, що творять у Львові поважну зорґанізовану силу. І це їм уповні вдалося. І нині сама пристойність повинна порадити „Слову П." не горлати більше про „опінію польського Львова", коли всі польські листи у Львові зібрали всього 72.488 голосів, а жидівська й українська 41.992. У світлі цифр дещо вірніше представляється національний характер Львова.

Де були ті „пятницеві наради", про які пише „Сл. П.", хто їх робив та які „українські кола" на них „сильно відгукалися" — це тайна „добре поінформованого" санаційного органу. Тайна-ж цілої тої кампанії „Сл. П.", яка конче хоче ендеків скомпромітувати українцями а українців ендеками, у тому, що „Льв. Курєр Поранни " відважився якось написати одно речення, що він „навіть супроти українців признає потребу правосуддя". „Державною зрадою" ендецького орґану було оголошення „довірочного" обіжника одного провінціонального виборчого достойника „одинки", який цинічно повчав про способи „приєднання" українських голосів для „одинки". Але правдиве джерело гніву редакторів „Сл. П." на найближчих собі по души товаришів із „Льв. Курєра Пор." було виясненння цими останніми деяких подробиць зза куліс неосанаційної „ґрупи 100" та її львівського органу. Всі ці причини складалися на стан хоробливої гарячки, яка викликує у „Сл. П." щораз нові кумедні галюцинації.

Вибори ще не скінчені! Голосування до сенату відбудеться в неділю, дня 23. листопада ц. р.
Виповнім усі свій громадянський обовязок!

Виборчі висліди.

ПОДРІБНІ ВИСЛІДИ.

Виборча округа 56 Ковель. 11-ка — 1194, 1-ка — 112.226, 5-ка — 7.203, 15-ка — 6.070.

Ковель-місто. Управнених 19.646. **11-ка — 357,** 1-ка — 14.926, 5-ка — 111, 7-ка — 1.567.

Горохів. Голосувало 9.555, важних 8.152. **11-ка — 837,** 1-ка — 7.154, 5-ка — 18, 7-ка — 143.

Рівне. Управнених 20.999, голосувало 9.163. **11-ка — 182,** 1-ка — 4.162, 4-ка — 241, 5-ка — 82, 7-ка — 114, 17-ка 3.415, 18-ка — 964, 22 — 4.

Округа 58. Кремянець. Голосувало 19.665. **11-ка — 3.372,** 1-ка — 15.295, 17-ка — 578, 22-ка — 119, 23-ка — 220.

Округа 58. Дубно. Загальне число відданих важних голосів 15.198, уневажнено 89, **11-ка — 178,** 1-ка 12.927, 22-ка — 388, 23-ка — 14.

Округа 48. Березів. Управнених 42.315, голосувало 35.826, уневажнено 237. Одержали: **11-ка — 3.114,** 1-ка — 21.960, 4-ка — 4.865, 7-ка — 4.566, 14-ка — 1.261, 24-ка — 60.

БОБРЕЧЧИНА.

Місцевість:	11	1	25	22	14	23
Бібрка	421	927	97	187	275	6
Гринів	270	90	—	—	—	27

Місцевість:	1	1	25	22	14	23
Романів	606	140	—	—	—	—
Ланки	106	140	—	40	—	—
Серники	299	29	—	—	—	—
Підярків	334	111	—	—	—	110
Глібовичі	480	515	—	—	—	—
Лани	197	85	107	—	—	—
Волощина	121	92	—	—	—	—
Чижичі	122	41	—	—	—	—
Вільхівець	192	50	—	—	—	42
Лопушна	250	100	—	—	—	—
Ходерківці	96	160	—	—	—	—
Шоломия	115	105	—	—	—	55
Любешка	360	45	—	—	—	—
Підмонастир	90	200	—	—	—	—
Стоки	223	124	28	—	—	—
Суходіл	56	170	196	—	—	—
Репехів	240	60	—	—	—	—
Стрілки	74	100	83	—	—	—
Звенигород	520	149	93	—	—	72
Підгородище	355	207	—	—	—	—
Пятничани	135	68	—	—	—	—
Бертешів	244	28	—	—	—	—
Кологури	235	43	—	—	—	—
Селиска	278	52	—	—	—	—

Не марнуйте виборчих карточок 11-ки!

З кожного числа „Діла" й інших українських ґазет, які підтримують Український Виборчий Бльок, вирізуйте їх, роздавайте серед рідні, знайомих і сусідів та сховайте ОДНУ КАРТОЧКУ СОБІ ДО ДНЯ ВИБОРІВ! Хай ні одна карточка не пропаде!

11 11 11 11

Городиславичі	599	63	18	—	—	—
Підсоснів	213	97	2	—	—	—
Миколаїв	266	213	—	—	—	—
Водники	76	190	—	—	—	75
Цевятники	490	57	—	—	—	—
Ятвяги	253	12	—	—	—	—
Жабокруки	265	47	—	—	—	7
Баківці*)	14	220	—	—	—	—
Соколівка	75	135	—	—	—	—

Не маємо ще висліду з Трибуховець, Будкова, Бринців Заг., Бринців Церк., Вибранівки і Борусова.

*) Тут українці внесли протест, бо відношення голосів має виглядати навпаки: 11 — 220. 1 — 14.

СОКАЛЬЩИНА.

В Сокальщині вислід голосування на загал вдоволяючий і нарід, не зважаючи на все пережите недавно, не дався налякати. Участь голосуючих перевищала в цілім ряді громад 90 проц., а пересічно можна приняти 85 проц. Не помогли арештування в передодень або в день виборів, які мали місце в цілому ряді сіл. Приміром в Поториці під Сокалем виарештовано з пятниці на суботу, а відтак з суботи на неділю майже весь виборчий комітет з кільканацяти людей і придержано їх аж до покінчення голосування, а все таки вислід голосування був той, що крім двірської служби і місцевих жидів та поляків все населення голосувало на 11-ку.

В самім **Сокалі** у виборчій комісії на Бабинці не допущено нашого мужа довіря д-ра Степана Ріпецького і 2-ма наворотами арештовано його та випущено на волю аж по замкненню голосування (по північі). Оба рази заарештував його постерунковий. Перший раз по його виході з виборчого льокалю, коли його не допущено до виконування функцій мужа довіря, а другий раз в самім виборчім льокалі і то не на зарядження предсідника, який згодився був врешті, аби д-р Ріпецький лишився в льокалі в характері мужа довіря, лише сам постерунковий „на власну відповідальність". Це арештування було спричинене тим, що д-р Ріпецький домагався допущення до голосування нашого виборця, котрого імя перекручено, а то на тій основі, що комісія у подібнім випадку допустила до голосування польського виборця з перекрученим імям.

Відомий досі вислід голосування з отсих громад:

	11	1	7	25	14	5	15
Барані Перетоки:	276	97	30	—	—	—	—
Боратин	630	94	20	—	—	—	—
Бишів	284	232	20	—	—	2	—
Хоробрів	399	100	—	—	—	—	—
Горбків	443	120	68	1	—	—	—
Городиловичі	333	68	4	—	6	—	—
Гатовичі	72	104	4	—	—	—	—
Гільче	450	120	—	—	—	—	—
Ільковичі	117	92	42	15	—	—	15
Конотопи	214	111	50	22	—	—	—
Клюсів	294	50	—	—	—	—	—
Копитів	214	30	—	13	—	—	—
Корчин	181	480	—	9	—	—	1
Яструбичі	811	78	—	—	—	—	—
Лучиці	537	142	11	—	—	—	—
Новий Двір	249	255	—	—	—	—	—
Опільско	160	90	3	—	—	—	—
Первятичі	436	27	—	—	—	—	—
Поториця	496	158	1	—	—	—	—
Поздимір	417	53	—	—	—	—	—
Пархач з Городищем Васил.	650	165	—	—	—	—	—
Розджалів	492	60	—	—	—	—	—
Сілець	655	227	14	64	28	—	—
Спасів	565	11	3	—	—	—	—
Стенятин	445	147	9	—	—	—	45
Сокаль-місто	761	2766	173	140	418	104	—
Свитазів	285	290	90	—	—	—	—
Тартаків-місто	29	647	10	—	170	10	—
Тартаків-село	417	89	6	—	—	—	2
Старгород	362	82	72	—	—	—	—
Тудурковичі	497	65	6	—	—	—	—
Теляж	119	109	10	—	—	—	31
Ульвівок	197	115	2	—	—	—	1
Угринів	761	251	15	—	—	—	—
Войславичі	460	270	—	—	—	—	—
Волевич	690	37	—	—	—	—	—
Завишня	560	102	—	28	9	—	—
Житин	250	124	30	—	—	—	—

ЛЬВІВЩИНА.

Підліски Малі: уповноважених до голосування 280, голосувало 277, хоч зовсім не голосувало 24! Одержали: 11 — 111 гол., 1 — 166 гол.

Жиравка: 11 — 446. 1 — 33. 7 — 15, 24 — 1.

ТОВМАЧЧИНА.

Стриганці: упр. 733, голосувало 629, 11 — 546, 1 — 53, 24 — 28, 14 — 2.

Рожнів: 11 — 534, 1 — 35, 24 — 5.

Довге: 11 — 441, 1 — 78, 14 — 4.

ОСТАННІ ВІСТИ

ОКОНЕЧНИЙ ВИСЛІД ВИБОРІВ У ЛЬВОВІ.

Дня 18. листопада в 8. год. веч. покінчила працю окружна виборча комісія у Львові. Оконечні висліди виборів в окр. Львів-місто згідно з офіціяльним звідомленням такі: обводові комісії уневажнили 741 гол. Окружна комісія уневажнила 1.038 гол. Поодинокі листи одержали: **листа ч. 11 — 10.973**, ч. 1 — 46.160, ч. 4 — 12.922, ч. 5 — 316, ч. 6 — 90, ч. 7 — 13.399, ч. 14 — 30.591, ч. 24 — 2.668. Дільник 15.386.

Тому листа ч. 1. одержала 3 мандати, листа ч. 14 — 1 мандат. Вибрані з листи ч. 1: президент міста інж. Бжозовський, о. проф. Шидельський, Єгер, а з листи ч. 14. д-р Зомерштайн, адвокат.

ПОДРІБНИЙ ВИСЛІД.

Окр. 51 Львів-повіт. Управн. 326.818, голосувало 238.715. Обводова комісія уневажнила 2.134, а окружна комісія 2.308. Важних 236.407. **11-ка — 97.097**, 1-ка — 113.435, 5-ка — 270, 6-ка — 27, 7-ка — 14.413, 14-ка — 3.342, 23-ка — 72, 24-ка — 443, 25-ка — 7.305, 26-ка — 3.

ХТО З Б. ПОСЛІВ НЕ ВИБРАНИЙ ДО СОЙМУ?

Згідно з вістками польської преси до сойму не вибрано з листи Центроліву ч. 7. з партії ППС ні б. посла Квапінського, визначного діяча цеї партії, ні б. посла д-ра Германа Діяманда. З партії Пяст не вибрано її провідника та б. преміера Вітоса і б. маршала сойму Ратая. Тому то провідником парляментарного клюбу Пяст буде пос. Бродацький, суддя зі Львова.

Тому провідником клюбу Визволеня буде пос. Руґ, бо довголітній дотепер. провідник і голова партії ред. Туґут залишився без мандату. З партії НПР-правиці не вибрано теж її провідника б. посла Попеля. З партії ХД не війде до сойму б. посол Хацінський. Зате всі три провідники партії Стр. Хлопского, а саме Дембський, Врона і Валерон отримали мандати.

ВИБОРИ В РОКАХ:

	1922	1927	1928	1930
ББ.	—	6	122	248
Зв. Люд. Нар.	98	100	37	64
ППС	41	41	63	24
Визволене	48	25	40	15
Стр. Хлопск.	—	30	26	18
Пяст	70	53	21	15
НПР (прав.)	18	16	14	8
ХД	44	41	18	14
Укр.-Білор. Сойм. Клюб	20	15	30	21
Інші українські групи	5	2	12	—
Разом словян. менш.	36	26	47	22
Жид. Клюб	34	34	13	7
Інші жид. групи	1	1	—	—
Разом жид. менш.	35	35	13	7
Нім. Клюб	17	17	19	5
Інші нім. групи	—	—	2	—
Разом усі нім. менш.	17	17	21	5
Разом усі нац. мен.	88	78	81	34
Комуністи	2	6	7	4
Комунізуючі групи	—	7	2	1
Разом комуністи	2	13	9	5

У ПЯТНИЦЮ ЗАСІДАННЯ ҐЕН. ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ.

Окружні виборчі комісії згідно з виб. ординацією мусять до середи 19. листопада веч. устійнити оконечно висліди голосування, а опісля приділ мандатів між поодинокі листи. Окружні комісії висилають опісля протоколи до ґен. виборчої комісії. Засідання держ. виборчої комісії задля приділу мандатів із державних лист буде після того, як до Варшави прийдуть протоколи з усіх 64 окружних виборчих комісій, отже в пятницю або найпізніше суботу цього тижня. Як лише предсідники окр. виб. комісій оголосять вислід голосування, нововибрані посли могтимуть в окр. комісіях відібрати свої уповаження, що стверджують їх вибір.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТ. ПРОЦЕС У ВАРШАВІ.

Дня 19. листопада починається у Варшаві перед окр. судом процес за вуличну демонстрацію у Варшаві в Швайцарській Долині. Обвинуваченим закидають зорганізування збройного спротиву поліції.

„ДО Х" НЕ ЛЕТИТЬ ДО АМЕРИКИ.

Льондонська преса повідомляє, що німецький водний літак „До Х" відложить свій трансатлянтійський лет поки не заступить теперішніх 12 моторів зі силою 500 парових коней кожен вісьмома 900-кінними моторами.

ІЗ ЛІКАРЕВОЇ ПОМИЛКИ ПОМЕРЛО 16 ДІТЕЙ.

На клініці в Меделіні (Злуч. Держави) молодий лікар защепив дітям токсинову щепленку дифтерії замість антиксинової. Наслідком того померло 16 дітей. До клініки візвали поліцію, щоби батьки дітей не вдерлися там на силу. До клініки візвали двох найславніших лікарів, аби старалися врятувати решту, 33 дітей. Лікар, що допустився такої помилки, збожеволів.

Ліквідація „Промислової Партії".

А. Т. Е. Риґа. В Москві і Ленінграді відбуваються комуністичні віча, на яких робітники домагаються кари смерти для арештованих членів „Промислової Партії". В самій Москві арештовано у звязку з викриттям цієї партії 500 осіб, а загально в Москві, Ленінграді, Харкові та інших містах арештовано 2000 осіб, переважно фахівців та інжинірів.

Дайте доказ, що памятаєте про інвалдв УГА!

Чи ви вислали свою лепту на допомогу інвалідам УГА? Цього листопаду ніхто до вас за нею не зайде; пішліть її негайно самі! Ваша лепта не піде на марно. Вона сповняє свою велику ціль!

В справі одної фотографії.

(Лист до Редакції).

Оноді появилася в деяких польських часописах сензаційна фотоґрафія деяких бувших українських послів з полковником Коновальцем, якій ці часописи приписують значіння очевидного доказу на співпрацю УНДО з УВО. На цій фотографії пізнаю послів: Максимовича, Палієва, Кузика, д-ра Блажкевича й о. д-ра Пелліха (в першім ряді). Вислоцького й себе (в другім ряді). Поза полковником Коновальцем інших лиць не пізнаю. Ця фотоґрафія є автентична. Висвітлено її в останнім дні та в льокалі засідань Міжпарляментарної Унії в Берліні в 1928 році, себто в часі, що задля богатьох причин уже належить тільки до історії в нашім політичнім житті. Всі постаті на знимці у смокінґах з відзнаками Зїзду Міжпарляментарної Унії. Полк. Коновальця, д-ра Кузелю, ред. Бандрівського і інших українців — непослів застала наша парляментарна ґрупа на цім Зїзді як уповноважених представників закордонної преси всяких напрямків. Відси їхня постійна і для всіх наглядна приявність на Зїзді та припадкова поява полк. Коновальця і двох інших незнаних мені журналістів на сензаційній фотографії, анальоґічній до знимок всіх інших делеґацій. Я очевидно не аранжував цеї знимки і з огляду на свою промову, що саме тоді приходила на черґу, був настільки її нагло запрошеним учасником, що про склад схоплених нею осіб довідався щойно 14. п. м. з польських часописів. Про саму знимку маю свою власну гірку думку. Одначе всеж таки зовсім певно знаю, що ця

фотографія може доказувати все інше, тільки не конспірацію української делеґації на Зїзд Міжпарляментарної Унії в 1928 році чи співпрацю УНДО з УВО. Коли посли в смокінгах і в льокалі Міжнародного Зїзду, в периферії можливих спостережень також польської делеґації, з кимнебудь фотографуються, не знаючи навіть в імени фотографа, що у власнім інтересі уладжує знимки одної делеґації за другою, — тоді це хіба напевно не конспірація. Хто поза тим поглядає на особистий склад сфотографованого гурту, цей хіба ще глибше мусить усвідомити собі курйозність такого передвиборчого і навіть для польської державної думки хіба тільки дуже сумнівно цінного здогаду.

Завважую, що власне по цім Зїзді Українська Парляментарна Репрезентація по докладній нараді публично й авторитативно підкреслила в соймовій промові свого предсідника, що вона рішко відмежує себе від будь-якої конспіративної і нелеґальної політики. Як далі події розгралися, вистане завважити, що в осені ц. р. перед грізною пацифікацією краю насамперед ціла Українська Парляментарна Репрезентація і зараз потім цілий Центральний Комітет УНДО одноголосно і рішуче протиставилися в інтересі української справи відомим підпалам навіть на цей випадок, колиб вони хоч у деякій частині мали бути ділом будь-якої української національно-революційної групи. Думаю, що нині вже можна зрадити й цю тайну, що співавтором найгострішої резолюції в цій справі був тоді посол Паліїв, при дуже сильній та одноголосній піддержці всіх послів та сенаторів, також і тих, що їх бачимо на оголошеній фотографії. Такою є біла й повна правда цеї не зовсім потентної сенсації з 1928 р.

Варшава, 16. XI. 1930.

Остап Луцький.

Ревізії й арештування.

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Дня 9. XI. арештовано Вол. Андрукава, студента; дня 11. XI. Вол. Качмарського, студ. та дня 17. XI. Дарію Пісецьку, прив. уряд. Остання арештована другий раз, бо щойно 11. XI. вийшла була по 3 днях на волю.

ДО АРЕШТІВ НА ВОЛИНІ.

Доповнюючи те, що було подано в „Ділі“ про арешти на Луччині, містимо ще отсі подробиці:

Між 1. і 6. год. після півночі 13. листопада в **Луцьку** поліція заарештувала отсих громадян: голову виборчого комітету письменника В. Островського, уповноваженого листи ч. 11. Л. Кобилянського, кандидатів на послів і сенаторів: О. Ковалевського, С. Вишнівського, Ів. Власовського й Ів. Бондарука. В той самий час заарештовано в с. **Романові** О. Миронюка й М. Столярчука (кандидата на посла) та в с. **Піддубці** ґмінного фельчера Просвинського, Возьного і Кривюка.

У всіх згаданих осіб переведено трус — шукали зброї і нелеґальної літератури. Забрали книжки, часописи й листи найневиннішого характеру. М. ін. у п. В. Островського забрано 142 сторінки невикінченої повісти п. з. „Що є істина“, незакінчену новельку „Між правом та обовязком“ і т. п.

Всіх арештованих, у тому 4 членів виборчого комітету, уміщено в арешті при поліції, де їх сфотографовано і зроблено відтиски пальців. На поліційному допиті питалися їх, чи признаються до організації якоїсь виборчої боївки. Дня 14. листопада біля 10. год. ранку всіх арештованих під ескортою поліції відведено до слідчих суддів, де вони і довідалися, в чому їх обвинувачують: якісь нікому невідомі особи на письмі зробили донос, що арештовані нібито зорганізували боївки, які мають знищити всіх тих, які голосуватимуть на листу ч. 1. Зокрема пп. Бондарукові й Островському ці особи закидали, що нібито вони 5. листопада ввечорі в підвірку „Просвіти“ виголосили промови до денунціяторів, щоб не голосували на 1-у, бо боївки їх знищать (спалять). У числі 5 осіб, до яких бущімто промовляли пп. Бондарук і Островський, було 4 поляків і 1 українець. Абсурдальність цеї провокаторської денунціяції була остільки очевидна, що слідчі судді 1 й 2 районів звільнили всіх згаданих громадян зпід арешту.

Було це біля 3. год. пополудні, а вже від 6. год. почалося друге арештування тих самих осіб. Просиділи вони дві доби в тому самому арешті й 16. листопада в 6. год. вечора відведено їх до третього слідчого судді, який змісця звільнив їх, навіть не переслухуючи. На цей раз згаданим „злочинцям“ хтось закидав, що вони творили якісь боївки вже разом з більшовиками.

Крім згаданих вище осіб, заарештовано немало інших, які сидять у місц. вязниці. Між ними керманич філії „Українбанку“ в **Колках** п. Лотоцький, якась учителька з с. **Своз**, б. війт П. Бондарук (має „кржиж заслуґі“), П. Настенко і т. д.

РАВА РУСЬКА.

Дня 15. листопада переведено основну ревізію в домі о. Дмитра Бахівського, пароха в **Корчмині,** котрого опісля арештовано і перевезено до Рави Руської. Підчас ревізії шукали за пастирським листом, виборчими летючками і зброєю.

ДОЛИНЩИНА.

У **Велдіжі,** пов. Долина, перевела поліція ревізії: в Брика Ів., місцевого дяка, Тисяка Дмитра, уч. VIII. ґімн. кл., Олійника Ів., Бойчука Дмитра, в Ів. і Миколи Яцишинів, Чопа Антона, Дмитра Гавриша та в Гарвася Гавриша. Шукали за крісами, револьверами, вибуховими матеріялами та „Сурмою“. Нічого не найшли.

ЧОРТКІВЩИНА.

В дні 18. листопада ц. р. поліція з Чорткова перевела ревізію в селянина Миколи Явного в **Колиндянах,** кандидата з листи Українського і Білоруського Виб. Бльоку ч. 11 на виборчу округу ч. 54 — Тернопіль. Шукали за протидержавними паперами і зброєю. Після ґрунтовно переведеної ревізії поліція арештувала Миколу Явного та передала прокуратурі в Чорткові.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Після виборів до сойму.

Скінчилися вибори до сойму. Не було ні шахрайств, ні підкупства, ні терору. Представники адміністраційної влади звертали увагу тільки на те, щоби вибори відбулися спокійно і справедливо. І вибори відбулися так, як повинні були відбутися.

Спеціяльно тут, на кресах, не було ніяких галабурд, ніяких навіть непорозумінь. Всі зрозуміли, в чім річ... Десь там у Познанщині були, кажуть, якісь авантюри, стрілянина, каліцтва, але в нас — хоч мак сій.

Тим треба собі пояснити і величезний відсоток голосуючих. Кожний, хто мав право голосу, перся віддати його і то переважно на одинку. В деяких округах показалося при тім, що санітарні відносини є там просто ідеальні. На пів міліона людей ні один у дні виборів не був хорий. Все пішло лавою до виборчої урни.

Я ніколи не припускав, що така річ є можлива. Адже живу у Львові і бачу щодня кілька похоронів. А скільки не бачу, а скільки є вмираючих, а скільки є тяжко хорих! До того Львів не має пів міліона, не має навіть чотириста тисяч, не має триста, скажім собі правду — не має навіть двіста тисяч голосуючих!

Напевно це діється тому, що Львів все таки є містом і все таки лежить над нездоровою Полтвою. Щоби як людина стереглася, то нездорове повітря, атмосфера і відносини звалять її з ніг, не оглядаючись на вибори. Тому богато управнених не прийшло у Львові до виб. льокалю. Крім цього були й такі, що загалом не вірять у ніякі сойми, вибори і т. п. кавалки. А ще були й такі, які були управнені, прийшли до виборів, а голосувати не могли, бо хтось забув їх вписати на листу, або помилково викреслив з листи, підозріваючи, що не мають права горожанства, або просто поспішився і виручив їх у виконанні громадянського обовязку...

А всеж таки деж можна порівнувати Львів наприклад зі Станиславівщиною? Там санітарні відносини, там почуття обовязку, там зацікавлення виборами! На 355.648 управнених до голосування віддано 355.647 голосів. Значить: один чоловік не голосував. Може вмер, може хорий, а може ні одно ні друге. Адже серед такої скількости виборців міг трапитися й один ворог парляментаризму, який за ніяку ціну не хотів голосувати. Думаю, що того білого крука варто ближче пізнати. Пропоную вибрати якусь комісію, добре авто і фотографічний апарат та поїхати до цього господина. Навіть можна будоб його взяти на фільму, був би живою рекламою виборів...

Требаб це зробити ще цього тижня, бо заходить небезпека, що він може надуматися і піде голосувати до сенату.

Тоді хіба фільмуй усіх виборців, бо тоді всі вони разом стануть дивовижею.

Галактіон Чіпка.

Громадяни!

Просимо подавати нам негайно короткі звідомлення з місць з переведених виборів, а зокрема точні дані про всякі виборчі зловживання.

Сповніть свій обовязок!

НОВИНКИ

— **Конфіската діточого місячника.** Число третє (за листопад) місячника „Наш Приятель“ підпало конфіскаті за одно оповідання і два віршики. Це вже друга конфіската в X. річнику „Н. П.“ Видавництво приготовляє новий наклад, аби передплатники не нарікали, що одержують знищені (через відрізання сконфіскованих карток) примірники. Отже також і це число буде припізнене.

— **Замкнення читальні „Просвіти“ в Чижикові.** В пятницю 7. XI. львівське староство запечатало читальню „Просвіти“ в Чижикові. Мотивом замкнення є орґанізування походу на могилу Українських Січових Стрільців на Великдень. Зазначуємо, що всякі приготування до того походу, а також плетення вінців, зовсім не відбувалися в читальні, тільки поза нею, а саме в церкві і по приватних домах. — **Члени читальні.**

— **Помер Мірцеску.** В Букарешті помер б. румунський міністр війни Мірцеску, який був вмішаний в аферу крадіжи тайних військових документів і коли це виявилось, він пробував наложити на себе руку.

— **Після катастрофи в Ліоні.** Досі добуто в Ліоні зпід землі 32 трупи, між ними 6 жінок і двоє дітей. Між убитими є 5 поліцаїв. Під руїнами лежить ще 20 офір невідомого підземного катаклізму.

— **Летун перед судом.** Як відомо, недавно недалеко Сан Готарда розбився літак, з якого адвокат Бассанесі кидав над Медіоляном антифашистівські відозви. Літак був власністю французького журналіста Брабанта. На днях в Люгано розпочалась проти Бассанесія судова розправа. Його судять тільки за нарушення швайцарських законів про летунство, а про політичний бік справи акт обвинувачення не згадує.

— **Бомба проти льокатора.** На Жіжкові в Празі власник дому хотів позбутись льокатора, робітника, але через закон про охорону льокаторів, не міг цього вчинити. Щоденні сварки скінчились тим, що власник дому підложив робітникові у вугілля бомбу, яка вибухла в кімнаті робітника і поранила його дітей.

— **Конгрес для плекання краси.** В Ню Йорку розпочався конгрес для плекання краси. Предсідник конгресу д-р Бреслявер і професор університету в Колюмбії Нестрой виголосили реферати про індустрію гарних виробів та про теперішні жіночі та мужеські моди убрань, які визнано неестетичними. Обговорювано також велике значіння культу краси для уздоровлення подружого і родинного життя.

— **Замах на масонів.** Дня 15. ц. м. в Букарешті відбулась нарада масонської льожі. Підчас наради в кімнати вибухнув динамітовий набій. Від вибуху вилетіли шиби, а кількох масонів було легко ранених. Поліція має докази, що динаміт підложили члени антимасонської організації.

— **Човен Наполеона.** В 1811 р. Наполеон казав побудувати собі човен. За 21 днів човен був готовий, прикрашений різьбами та алегоричними постатями. Цим човном Наполеон плавав біля побережжя Антверпії, оглядаючи фортифікацію. Човен цей, довгий 18 метрів, тепер переховують в однім французькім арсеналі. На днях запримічено, що човен в кількох місцях сточений червами та віддано його до направки.

— **Хто вбив Карла XII?** Як відомо, Карло XII. згинув при облозі Фридрихсгальду в Норвегії 1718 р. і досі невідомо, хто убив його. Деякі історики твердили, що його вбили норвежці, а дехто доказував, що він згинув від норвежської кулі. В 1917 р. генеральний штаб відчиняв гробницю Карла XII. та оглядав дірку в черепі цього „бога громів Півночі“ від кулі, але не вдалось пізнати, яка куля могла вбити його. Тепер цей генеральний штаб шведської армії утворив окрему комісію експертів, яка досліджуватиме цю справу тим чином, що стрілятимуть із мушкетів, якими воювали в часах Карла XII. до черепів і пізнавати, чи дірка від кулі в голові Карла XII. походила від мушкета шведського, чи норвежського.

— **В добу летунства.** В Льондоні помер батько славного летуна Сміта, який вперше перелетів із Англії до Австралії. Перед своєю смертю батько летуна просив, щоби його тіло спалити, взяти урну на літак свого сина і вилетівши над море, над яким перелітав цей син, висипати пил з його тіла в море. Син його згодився сам виконати волю батька і на днях він вилетить з порохом в урні над океан.

— **Помер композитор.** В Берліні помер визначний композитор Едмунд Майсель. Помер у молодому віці, заледви в 35 році життя. Майсель творив також музику для тонових фільм і якраз в день його смерти в Берліні висвітлювано фільму з його музикою „Марш машин“, а перед тим „Панцирник Потемкіна“, який зробив імя Майселя популярним, а музика до фільми „Десять днів, що потрясли світом“ належала до його кращих творів. Майсель помер при операції шлункової недуги.

— **Опера для бідних.** Міська опера в Шарльотенбурґі рішила свої ґенеральні проби уладжувати безплатно для зубожілих і безробітних інтеліґентів.

— **Молода кров.** У сицилійському містечку Міляццо відбулося вінчання „молодої“ пари. Новожені мали по 72 роки.

— **Ґенерал Смирнов помер.** Відомий оборонець Порт-Артура в російсько-японській війні ґенерал Смирнов помер на днях у Панчево в Югославії.

— **Китайський мур.** Шведський дослідник Свен Гедін повідомляє, що двох його товаришів експедиції до пустині Ґобі найшли після дуже небезпечної подорожі автом добре удержаний китайський мур, довгий на 100 метрів. Додумуються, що це останки оборонного муру, який походить з часів династії Чан з другого століття перед Христом.

— **Нові кардинали.** З початком грудня збереться у Ватикані консисторія в ціли вибрання нових кардиналів. Крім італійців мають бути вибрані кардинали також з інших національностей.

— **Особисті вісти.** П. Роман Застирець зі Львова дістав диплом інжиніра в політехніці у Ґданську.

— **Лекції французької мови** починає дипльомована вчителька 22-го ц. м. в год. 6. веч. Зголошення випозичальня „Ізмараґд“, вул. Косцюшка ч. 5. 910

З судової салі.

Процес о. дир. Юліяна Дзеровича.

Ми вже згадували в 242. числі нашого дневника про цікавий процес о. дир. Ю. Дзеровича, якого одинокою провиною було те, що говорив по українськи до почтового урядовця Десаґи, коли той прийшов відібрати в серпні ц. р. платню для свого шваґра Олександра Ґамоти.

Але що саме говорення українською мовою не було би ще протидержавним виступом, то п. Десаґа прибрав отсю невинну подію такими прикрасами, що о. Дзерович, мовляв, бив пястуком об стіл, кинув польськими грішми, обкинув його „стеком обельґ“ і заявив, що він „є українцем і живе на Україні“; ту свою клевету помістив він у „Слові Польскім“. Львівська кураторія, прочитавши таке донесення на о. Дзеровича, по переслуханні його і п. Десаґи, повірила не свому довголітньому директорові, а реляціям Десаґи, хоча о. Дзерович заповів, що свого клеветника поставить перед суд і навіть предложив рубрум скарги, внесеної до карного окружного суду і перенесла о. директора Дзеровича в стан нечинний.

Першу розправу дня 22. жовтня відрочено, бо оборонець Десаґи поставив внесення на покликання свідків, яким Десаґа безпосередньо після події в канцелярії мав з обуренням оповідати, як-то о. Дзерович допустився протидержавного виступу, говорячи, що він живе на Україні.

Друга розправа відбулася дня 10. листопада перед трибуналом, у якого склад входили радники Дворжак, Лінднер і Фурґальський. Десаґу боронив відомий з усіх українських політичних процесів б. прокуратор Ґіртлер. О. Дзерович станув на розправі зі своїм заступником д-ром М. Глушкевичем. По нефортунних, противорічних, хоч заприсяжених зізнаннях свідків та по річевім, спокійнім і вірнім представленні цілої події обвинителем о. Дзеровичем, за згодою обох сторін незаприсяженим, оборонець Десаґи, д-р Ґіртлер, передбачуючи некорисний вислід процесу свого клієнта і засуджуючий його присуд, предложив декларацію в якій Десаґа відкликує всі свої клевети, покликуючись, що слів о. Дзеровича або не дочув, або не розумів. о. Дзерович, як священик, не бажаючи мститися на своїм противникові, декларацію приймив; присуду не жадав, уважаючи, що таке самоосудження і признання до клевети дає більшу сатисфакцію, як кілька днів арешту з відроченням. Ця справа ще не скінчена, бо Десаґа буде відповідати ще перед міським карним судом у Львові за фальшиві зізнання, зложені перед Шкільною Кураторією в справі о. Дзеровича.

Цікаво знати, як Шкільна Кураторія винагородить кривду свого довголітнього, заслуженого працьовника, що потерпів наслідком злоби Десаґи? Адже в аналоґічнім випадку візитатора Галібея, оклеветаного в часописах за мнимі знущання над польськими жовнірами, зачекала Кураторія до закінчення процесу і після предложеної аналоґічної декларації клеветників не лише полишила його на службі, але й іменувала його дійсним візитатором.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 18. листопада ц. р. масло пріма експортове солене 5·10 зол. масло пріма бльокове несолене 5·10 зол., літра молока 0·38—39 сотиків, літра сметани 1·70 зол., копа яєць 12·50—12·80 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 19. листопада, год. 7·30 веч. „Фіялка з Монмарт“.
Четвер, 20. листопада „Аїда“ Верді.
Пятниця, 21. листопада, год. 7·30 веч. „Фіялка з Монмарт“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Середа, 19 листопада, год. 7·30 веч. „Доротея Ангерман“.
Четвер, 20. листопада, год. 7·30 веч. „Доротея Ангерман“.
Пятниця, 21. листопада год. 7·30 веч. „Доротея Ангерман“.

Малий Міський Театр:

Середа, 19. листопада, год. 7·30 веч. „Перша пані Сельбі“
Четвер, 20. листопада, год. 7·30 веч. „Вічне перо“.
Пятниця, 21. листопада, год. 7·30 веч. „Вічне перо“.

Театр Новин (в салі кіна „Кольосей“):

Середа, 19. листопада, год. 7·30 веч. „Тітка Карла“.
Четвер, 20. листопада, год. 7·30 веч. „Тітка Карла“.

Професійні Союзи і Товариства можуть дістати білети для своїх членів на 33⅓% знижені в ціні. Знижки видає секретаріят театру від год. 11—2 до 23. ц. м.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Рай залюблених“ (Вільма Банкі) і додатки.
ГРАЖИНА: Звукова фільма: „Моє сонішко“.
КОПЕРНИК: Звукова фільма: „На Сибір“.
ЛЕВ: Звукова фільма: „На Сибір“.
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Наддунайський вальс“.
ОАЗА: Царський курієр. (Іван Мозжухін).
ПАН: „В нічнім льокалі“.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Дорога до раю“ (Ольга Чехова).
ПАСАЖ: Право крови, звуковий додаток.
ПРОМІНЬ: Мадам Рекаміє. Звуковий додаток.
РАЙ: Звукова фільма: „Погании“ (Рамон Новаро)
ХИМЕРА: Терниста доля.
ФАТАМОРҐАНА: Лицарі кохання (Мозжухин).
СТИЛЕВЕ: Распутін. Російський хор балалайковий.
УТІХА: Жінка на місяці (Ґерда Маврус, Віллі Фріч).

Програма радіо.

Середа 19. XI. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·05 Хор. **Льондон** (356,3) 14·30 Радіооркестра. **Берлін** (419) 8·50 Богослуження. **Харків** (426) 16·00 Концерт для дітей. **Рим** (441,2) 12·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 20·00 Концерт. **Відень** (516,3) 15·20 Капеля Вацика. **Будапешт** (550,5) 17·25 Російські пісні. **Москва** (148,1) 18·30 Концерт для села. **Париж** (1724,1) 21·00 „Міріле“ Опера Ґіно.

Четвер 20. XI. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінгсфорс** (221,4) 17·00 Мандолінова орхестра. **Берлін** (419) 20·10 Вечір танців. **Харків** (426) 26·00 Концерт. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Прага** (486,2) 19·55 Популярні пісні. **Відень** (516,3) 19·30 „Віденський вальс“ Штравса. **Будапешт** (550,5) 12·05 Балалайкова орхестра. **Ленінград** (1000) 17·30 Концерт. **Париж** (1724,1) 16·45 Музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка. Отсим складаю щиру подяку ВП. Меценасові Д-рові Волянському за інтервенції і Вп. Паням та всім Громадянам за всесторонню й сердечну опіку в часі мого перебування протягом 2-ох місяців у слідчій вязниці в Станиславові — **Голуб Іван**, б. політ. вязень з Коломиї.

Кооп. Український Театр у Львові Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові. 881

Стрий:
19. XI. „Дорошенко“.
20. XI. „Гріх“.

Дрогобич саля Сокола:
21. XI. „Гарна Олена“.
22. XI. „Паяцик“.
23. XI. „Гетьман Дорошенко“.
24. XI. — переїздить театр до Самбора. — Репертуар оголошений буде в слідуючім числі.

У своїм турне вступить Театр на кілька вистав до Перемишля і Львова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, вищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська**, Львів, Собіського 12, тел. 17-04. 232а 28-?

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо реперації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 437

ЯК ЩОСЬ попсується в твоїй золотій брошці — дбайливо направить це Мандль за 100 сотиків. — **Вул. Коперника, напроти кіна.** 772 6—?

БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровскі-Розважевскі Львів, (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. Догідні услівя. 888 1—?

ЖДАЙТЕ безплатних ілюстрованих проспектів. Новочасна самоходова школа інж. С. Праґловского. Львів, Зелена 7. 913

ПОШУКУЮ лекції з гімн. клас на провінції. — Зголошення до Адміністр. „Діла“ під „Студент прав“. 915

КАТАРИНА МАКАР у Львові вул. Сикстуська 48. уневажнює загублену карту леґітимаційну Каси Хорих м. Львова 914

ВИНАЙМУ умебльовану кімнату з осібним входом для 2-ох осіб. — Ґенінга 34 І. 908 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та **лікарської косметики**
ординує в скірних недугах
і т. д. від год. 8½—10, 14—16.
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові ждальні.
ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).
Вінда до вжитку. **Телефон 38—90**

Дентист ЯКІВ НАСС
Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.
Телеф. 65—73.

Безболісно пльомбує, лічить і виймає зуби. Скріплює розхитані зуби, робить штучні зуби в каучуку, золоті, платині і білім золоті найновішими системами. Пацієнтів з провінції полагоджує в найкоротшому часі. — П. і. Урядовцям і студентам знижені ціни. 912 1—3

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у ві домі фірми „Doroteum“, Льва Сапіги 34. Тел. 15—01. Догідні умови. 2361 22—?

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10